

la seva sang, cosa que li servia per justificar alguna de les entremaliadures, seves o dels seus, d'una enorme simpatia. Recordo que amb la meua muller vàrem visitar el matrimoni Pericot el dia del seu aniversari de noces, i vàrem arribar en plena festa familiar. Ell, que n'era el centre, portava una «banda» blava, que li havien impsat «per bon minyó» i la lluïa amb una evident satisfacció no exempta, però, de certa sornegueria.

En fi, d'aquest vessant humaníssim del científic en podríem contar moltes anècdotes. La convivència amb el mestre fou autèntica i va saber mostrar-se tal com era, amb tota la seva personalitat, ben directa i externament senzilla. És evident, però, que l'home per dintre fou força més complex, però no m'he pas proposat fer-ne una anàlisi. Esperem que es publiquin les seves memòries per conèixer-lo millor, però sí que podem dir que en la seva manera d'ésser i de presentar-se hi va posar sempre una total sinceritat sense res postís que pogués donar-nos una imatge diferent a la real i autèntica. En ell es va fer veritat que els grans savis han estat sempre gent senzilla i que l'enravenament i l'encarcarament no lliga pas gaire amb l'home que val de veritat.

Amb els seus alumnes i continuadors fou sempre molt generós. Estava orgullós de la seva obra, però molt més —i ho deia— dels seus deixebles. En aquest sentit havia heretat l'esperit del seu mestre, el Dr. Bosch i Gimpera. Recordo que en una de les tantes reunions científiques o congrés, al qual hem assistit plegats, quan varen elogiar-li la seva obra escrita, va dir que la millor obra seva érem els que l'acompanyàvem a la taula, un grup de joves professors d'arqueologia i de prehistòria tots antics alumnes i deixebles d'ell.

A mesura que va anar envellint, va anantcs posant davant seu, i quan donava les seves teories, sempre feia elogis de les més joves i estava disposat a acceptar-les i reconeixia ben sovint que els mètodes eren, ara, molt diferents i que ell era d'una altra època.

La nostra escola i la Universitat de Barcelona, així com l'Institut d'Estudis Gironins el trobem a faltar moltíssim. Encara que, en els darrers anys, pràcticament inactiu per l'edat i per la salut, no per això ens faltava la seva presència i la seva imatge. Era com una figura tutellar que estava al darrera de tota la nostra feina. Ara que l'hem perduda ens adonem de la falta que ens fa i que ens farà.

* * *

EL DR. PERICOT, MESTRE DE L'ARQUEOLOGIA GIRONINA

per NARCIS SOLER I MASFERRER

El dia 12 d'octubre de 1978, el mateix dia que morí el Dr. Lluís Pericot, el senyor Lluís Esteva, Director del Museu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, amb una colla d'estudiants universitaris i de col·laboradors, entre els quals em trobava, estava excavant un dolmen descobert feia poc a Fitor. Recordo que, sabedors de la greu malaltia que patia des de feia algun temps, però ignorants de la seva mort, parlàrem del gran arqueòleg, i, com sempre, sorgiren anècdotes entretingudes i històries d'experiències viscudes pel Dr. Pericot, de les quals el seu amic de tants anys, el senyor Esteva, en sap moltes. És curiós que, entre els arqueòlegs, el record de les anècdotes i situacions extravagants es passa de professors a alumnes, començant per les més allunyades, les del temps ja mítics d'En Bosch Gimpera. En els últims anys de la seva vida, el Dr. Pericot escrivia unes Memòries que de segur les haurien recollides totes, ja que pràcticament va conèixer totes les etapes i tots els aspectes de l'Arqueologia Catalana, des que Bosch Gimpera va fundar la que s'ha anomenat Escola Catalana.

Nosaltres no érem, un dia de festa, en un racó de bosc per casualitat. Ja fa anys, el senyor Esteva fou motivat pel Dr. Pericot perquè continués l'estudi dels monuments megalítics i a què hi dediqués un temps que ell ja no tenia. Erem allà doncs perquè el Dr. Pericot així ho havia volgut, i així podem dir que, ja gran i malalt, el Dr. Pericot seguia participant, i no només per aquest cas, en l'arqueologia que es va fent a les contrades que ell tan estimà i en les quals començà a treballar de molt jove.

L'Arqueologia i la Prehistòria gironina, catalana i universal deuen molt al Dr. Lluís Pericot, que dedicà a aquestes ciències tota una llarga vida. No som pas nosaltres qui podem fer un balanç de la seva obra, ja que aquesta abraça tants i tan variats aspectes que no en tenim la visió que caldria. De la Prehistòria més remota a l'Arqueologia clàssica, del treball d'erudita investigació al llibret de divulgació passant pel manual universitari, per tot arreu deixà el senyal del seu pas en forma d'obra ben feta, i això sense tenir en compte aspectes més insòlits i descnreguts, com ara la recopilació de corrandes populars o l'afecció a la botànica, als quals el portaren una vasta cultura i una curiositat sense límits.

El doctor Pericot, acompanyat de Miquel Oliva i A. Beitran, el dia que fou homenajat a Begur (octubre de 1972).

Quan el vam conèixer en persona, ja s'havia jubilat acadèmicament i no donava classes a la Universitat de Barcelona, si bé hi seguia plenament en contacte com a President del Patronat, i sovint el vèiem a l'Institut d'Arqueologia i Prehistòria, ja que continuava treballant en totes les altres tasques científiques. Sempre ens va atendre amb la simpatia i generositat que li eren proverbials, i sempre el consideràrem amb nostres professors, tots deixebles seus.

Si dissortadament ja ha traspassat, com és llei de vida per a tothom, pocs homes com ell quedaran presents entre nosaltres per la seva obra tan gran, que ens l'ha de recordar sempre que hom emprengui un treball o busqui una informació d'Arqueologia o Prehistòria.

Des de fa alguns anys ens dediquem a aspectes de la Prehistòria gironina a través dels quals se'ns fa ben palès l'important paper que hi ha tingut el Dr. Pericot, de dues maneres que es complementen. La primera, com a investigador de determinades facetes i excavador i descobridor de jaciments concrets, i la segona, tant o més important que la primera, com a director i impulsador de tota mena d'activitats i de tota l'Arqueologia gironina en general. De fet, podem dir que sempre ha estat present en

el que es feia sobre les ciències de l'Antiguitat a les comarques gironines en els darrers 50 anys. En una primera etapa descobrí, o excavà, o estudià diversos jaciments, i en una segona, arrabassat per tasques més urgents i per llocs de més responsabilitat, hagué de deixar a Girona els homes que ell havia descobert, homes amb vocació i saber fer, que ell mateix havia ensinistrat i preparat en les seves excavacions, perquè continuessin la tasca a la qual ell ja no podia acudir personalment.

Gironí com era, no ens ha d'estranyar gens que els primers contactes amb l'Arqueologia de camp els tingués a les nostres contrades, concretament a Torrcella de Montgrí, on tenia lligams familiars.

Quan el Dr. Pericot va començar a treballar, encara es coneixien molt pocs jaciments prehistòrics a Girona, tots ells descoberts a la segona meitat del segle passat: La Bora Gran d'En Carreras i la Cova dels Encantats a Serinyà, la Cova de les Goges a Sant Julià de Ramis, el Puig de les Animes a Caldes de Malavella, la Necròpolis d'urnes d'Anglès, el Pla de Gibrella a Capsec, la Punta Pi al Port de la Selva i diversos monuments megalítics que a principis de segle eren recollits en un treball de síntesi per Manuel Cazorro.

El darrer acte acadèmic al qual va assistir el Doctor Pericot (8 de Juny del 1978). L'acompanyen Joan Ainaud i Eduard Ripoll.

La major part d'aquests jaciments havien estat començats a estudiar pels capdevanters de la Prehistòria a les nostres terres: el banyolí Pere Alsius, a qui Bosch Gimpera consideraria, amb un encert indubtable, Pare de la Prehistòria Catalana, els gironins Francesc Viñas, Pere de Palol, Manuel de Chía, J. Botet i Sisó, etc. Llevat de Pere Alsius i de Manuel Cazorro, aquest últim encara en plena activitat, tots hi havien tingut per a l'Arqueologia una dedicació molt limitada. Un d'aquests jaciments coneguts d'antic estava situat al Montgrí; era el Cau dels Ossos, descobert al 1888, i al qual el Dr. Pascual i Prats havia dedicat una nota.

Ben aviat Pericot afegia en el Montgrí a aquest jaciment el Cau del Duc d'Ullà i el Cau del Duc de Torrcella, que excavà al 1922 i publicà juntament amb Maties Pallarès al 1931 a l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans. Les importants troballes fetes en aquests dos caus plantejaren ja en aquell moment un problema d'atribució cronològica que encara avui dia no ha pogut ésser resolt d'una manera plenament satisfactòria, si bé és segura una antiguitat molt més gran que no la que els atorgà Pericot, seguint les pautes d'aquella època. Al 1923 descobrí també al Montgrí el Cau del Tossal Gros, i el 1925, junt amb Bosch Gimpera, el Cau de l'Olivar d'En Margall. Aquests dos últims eren només coves sepulcrales, i els publicà l'any 1939 a la revista «Ampurias».

Al 1923 publicava la «Collecció prehistòrica del Museu de Girona», amb els escassos materials prehistòrics que s'hi conservaven a l'època. Ja abans havia començat a interessar-se pels monuments megalítics de les Gavarres i de l'Alt Empordà, sobre els quals dona ara algunes notes. Sobre el tema de la Cultura Megalítica Pirinenca escriví la seva tesi doctoral, llegida el 1923 i publicada el 1925. Aquesta obra, passada al dia i reeditada el 1950, és encara imprescindible per al coneixement de l'època megalítica, de la qual el Dr. Pericot se'n seguiria ocupant molts anys, tot fent-hi suggerides aportacions, fins que més tard ell mateix impulsava al seu bon amic Lluís Esteve i Cruañas a continuar-ne l'estudi, quan ell ja no podia dedicar-s'hi més. Una vegada més, l'elecció fou un encert, i el senyor Esteve ha revisat profundament i tan exhaustiva com pot ser-ho un tema en el qual continuament es fan nous descobriments, els monuments de les Gavarres; ja publicats en el Corpus de Monuments Megalítics en tres fascicles, així com els d'Aguilana i la Jonquera, que constituïran un nou fascicle tan aviat com es trobi editor, a més de diverses aportacions.

Al 1928 el Dr. Pericot, aconsellat per l'Abat Breuil, començava les excavacions a la Cova del Parpalló (Gandia), cosa que fou probablement el seu més gran encert. Encara avui la Cova del Parpalló és el millor dels jaciments paleolítics del Mediterrani Espanyol. Aquest jaciment donà al Dr. Pericot anomenada ben justificada de gran paleolític arreu del món on l'Edat de Pedra interessava, un cop fou publicada la monografia el 1942, obra que conté a més a més un estat de la qüestió del Paleolític Superior al Mediterrani Occidental.

L'any 1943, desitjós probablement de trobar també algun bon jaciment paleolític a les comarques gironines, reempren les excavacions a la Bora Gran d'En Carreres de Serinyà, on semblava que encara, després de les excavacions d'Alsius al segle passat i de les més exhaustives de Bosoms a començament de l'actual, hi havia alguna possibilitat d'establir una estratigrafia. Pocs anys abans, quan ningú no pensava que pogués quedar gaire res a la cova, el Dr. Josep M.ª Corominas, de Banyoles, hi havia recollit la impressionant collecció que porta el seu nom, amb més de 17.000 sílex microlítics que havien passat desapercebuts als primers excavadors, que no garbellaven les terres.

El Dr. Pericot treballà a la cova durant diverses campanyes, junt amb Joan Maluquer de Motes, Pere de Palol, Francesc Riuró i Miquel Oliva, tots ells llavors joves deixebles que més endavant seran coneguts arqueòlegs que continuaran l'obra de Pericot a les contrades gironines, si bé el Dr. Maluquer i el Dr. Palol, catedràtics d'Universitat i mestres dels joves

arqueòlegs d'avui, tindran una projecció i un magisteri molt més ampli, en llurs respectives especialitats.

Les excavacions a la Bora Gran van tenir un èxit relatiu, ja que fou molt poca l'estratigrafia que es va poder trobar «in situ», però van permetre identificar el Magdalenian IV a la cova, gràcies a la troballa d'arpons d'òs amb dents tot just iniciades, que són el fòssil director d'aquest període de la Cultura Magdaleniana, cultura aquesta de caçadors especialitzats, que quasi bé podríem anomenar clàssica, i que incidí profundament en les nostres contrades, on se n'han localitzat diversos jaciments.

Els fruits més importants de les excavacions de la Bora Gran foren indirectes. Van motivar al Dr. Corominas i al Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles a prospeccionar la zona de Serinyà, amb el descobriment al 1943 de la Cova del Reclau-Viver, que segueix essent, al costat de l'Arbreda, el jaciment clau per al Paleolític Superior de Catalunya. Com a Comissari Provincial d'Excavacions que era, el Dr. Pericot seguí i aconsellà el treball del Dr. Corominas al Reclau-Viver, el qual contribuí a divulgar amb diversos estats de la qüestió i de les investigacions sobre el Paleolític Superior. El Dr. Corominas, Comissari Local d'Excavacions, continuà descobrint nous jaciments i treballant-hi, fins a convertir Serinyà en el lloc més important per a l'estudi de l'Edat de Pedra a Catalunya. Mentrestant, el Dr. Pericot impulsava la neteja de la mandíbula de Banyoles, que va fer el Dr. Alcega, i es proposà la publicació dels materials de Serinyà, els de les velles excavacions i els de les més recents en una col·lecció anomenada «Materiales Prehistóricos de Serinyà», que publicava l'**Instituto de Estudios Pirenaicos**, de Jaca, del **Consejo Superior de Investigaciones Científicas**. D'aquesta col·lecció només sortiren tres volums: el de la Col·lecció Corominas, estudiada pel mateix Dr. Corominas, el del Dr. Maluquer sobre els materials

postpaleolítics, i el de Pericot i Maluquer sobre la importantíssima i espectacular Col·lecció Bosoms, inèdits fins aleshores. Iniciaren així les gestions que van permetre que aquesta col·lecció fos adquirida per l'associació «Amics dels Museus», i destinada al Museu de Girona.

Aquesta època densa en treballs i resultats queda reflectida perfectament en el volum que al 1952 publicava la Comissaria General d'Excavacions Arqueològiques en la col·lecció **Informes i Memorias**, n.º 27, sobre «La labor de la Comissaria Provincial de Excavaciones Arqueológicas de Gerona durante los años 1943 a 1948», escrit pel Dr. Pericot en col·laboració amb Josep M.ª Corominas, Miquel Oliva, Francesc Riuró i Pere de Palol, llibre que encara és avui, i serà durant molt de temps, d'obligada consulta per a tots els temes de la Prehistòria i l'Arqueologia gironines.

Encara durant una llarga etapa (1943-1949) el Dr. Pericot excavà al poblat fortificat de Castell, a Palamós, juntament amb Miquel Oliva, i en algun monument megalític, però podem dir que l'etapa d'arqueologia de camp a Girona s'havia acabat.

Quedaven aquí els homes que ell havia format, i molt senyaladament en Miquel Oliva al front del Servei d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació de Girona, que ell tan havia impulsat, a l'igual que les excavacions d'Ullastret. Tota la vida el Dr. Pericot continuà interessat pels jaciments gironins, acollint amb benevolència les consultes que se li feien quan hi havia nous descobriments o quan calia fer alguna publicació, i acudint cada vegada que se'l necessitava.

Després de la mort del Dr. Miquel Oliva, l'arqueologia gironina ha perdut també el Dr. Lluís Pericot. L'obra quedarà com la llevar que ha de fer fructificar nous i renovats estudis dirigits cap al coneixement del nostre passat més remot.